

Ratkaisu, jota hakemus koskee

Pirkanmaan käräjäoikeus 30.11.2017 nro 41766

Asia Yhdistyksen toiminnan väliaikainen kieltäminen

Hakija Poliisihallitus

Vastaajat Antti Niemi
Otto Rutanen
Paavo Laitinen
Antti-Pekka Lehto

Asian tausta

Poliisihallituksen vaadittua Pirkanmaan käräjäoikeudessa, että muun ohella Pohjoismainen vastarintaliike -niminen rekisteröimätön yhdistys (jäljempänä PVL) julistetaan lakkautetuksi, koska se toimii olennaisesti vastoin lakia ja hyviä tapoja, käräjäoikeus on edeltä ilmenevällä ratkaisullaan julistanut Pohjoismainen vastarintaliike -nimisen rekisteröimättömän yhdistyksen Suomen osaston ja siihen suoraan tai välillisesti kuuluvat alueosastot sekä Pohjoinen perinne ry:n lakkautetuksi.

Vaatimukset hovioikeudessa**Hakemus**

Poliisihallitus on vaatinut, että Pohjoismainen vastarintaliike -nimisen rekisteröimättömän yhdistyksen toiminta väliaikaisesti kielletään.

Perusteinaan Poliisihallitus on lausunut olevan todennäköistä, että yhdistys toimii olennaisesti vastoin lakia tai hyviä tapoja yhdistyslain 43 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Yhdistys on jatkanut tällaista toimintaansa käräjäoikeuden tuomion jälkeen.

Vastaus

Niemi, Rutanen, Laitinen ja Lehto ovat vaatineet, että hakemus hylätään ja Po-

liisihallitus velvoitetaan korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa korkoineen.

Perusteinaan Niemi, Rutanen, Laitinen ja Lehto ovat lausuneet, että väliaikaista toimintakieltoa ei ollut vaadittu käräjäoikeudessa, kun kanne oli pantu vireille. PVL:n internetsivuston sisältö ei poikkea kanteen nostamisen aikaisesta ainakaan räikeämpään suuntaan. PVL ei ole ollut Kohti vapautta -marssin järjestäjätaho.

Hovioikeuden ratkaisu

Perustelut

Lain säännökset ja esityöt

Yhdistyslain 43 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan yhdistyksen kotipaikan ali-oikeus voi muiden ohella Poliisihallituksen kanteesta julistaa yhdistyksen lakkautetuksi, jos yhdistys toimii olennaisesti vastoin lakia ja hyviä tapoja. Lain 44 §:n 1 momentin mukaan, kun yhdistyksen lakkauttamista koskeva asia on tullut vireille, tuomioistuin voi asiaa käsitellessään asianosaisen vaatimuksesta kieltää väliaikaisesti yhdistyksen toiminnan, jos on todennäköistä, että yhdistys toimii vastoin 43 §:n 1 momentin säännöksiä. Lain 45 §:n 1 momentin mukaan, kun yhdistys on julistettu lakkautetuksi tai määrätty väliaikaiseen toimintakieltoon, yhdistyksen toiminta on heti lopetettava. Yhdistyksen hallitus saa kuitenkin jatkaa yhdistyksen harjoittamaa elinkeinoa tai ansiotoimintaa ja hoitaa yhdistyksen omaisuutta, kunnes päätös lakkauttamisesta tulee lainvoimaiseksi, jollei tuomioistuin toisin määrää. Lain 59 §:n 3 momentissa on mainittu ne pykälät, joita on soveltuvin osin sovellettava rekisteröimättömiin yhdistyksiin. Pykälässä on viittaussäännös lain 43 ja 44 §:ään, mutta ei lain 45 §:ään. Aikaisemmin voimassa olleen yhdistyksistä annetun lain (1/1919) rekisteriin merkitsemättömän yhdistyksen lakkauttamista tai sellaisen yhdistyksen toiminnan väliaikaista kieltämistä koskevassa 33 §:ssä (380/1934) sen sijaan oli viittaus lain 21 b §:ään (380/1934), joka vastasi sisällöltään voimassa olevan lain 45 §:ää. Voimassa olevan yhdistyslain esitöissä (HE 64/1988 vp) ei ole otettu kantaa siihen, miksi laissa ei ole aikaisempaa lakia vastaavaa viittaussäännöstä.

Hallituksen esityksen (HE 64/1988 vp s. 66 - 67) mukaan yhdistyslain 44 §:n 1 momentissa säädetään tuomioistuimen oikeudesta väliaikaisesti kieltää yhdistyksen toiminta silloin, kun yhdistyksen lakkauttamista koskeva kanne on käsiteltävänä oikeudessa. Tällöin asianosainen, kanteen nostanut voi vaatia, että yhdistystä kielletään toimimasta, kunnes tuomioistuimen päätös asiasta saadaan.

Johtopäätökset

Yhdistyslain 44 §:n sanamuodon perusteella yhdistyksen väliaikaista toimintakieltoa voidaan vaatia hovioikeudessakin, kun yhdistyksen lakkauttamista koskeva asia on siellä vireillä. Säännöksen esitöiden perusteella säännöksen ensisijaisena tarkoituksena voidaan pitää sitä, että väliaikaisen kiellon määrää käräjäoikeus tilanteessa, jossa siellä on käsiteltävänä kanne yhdistyksen lakkaut-

tamisesta. Hovioikeus toteaa, että muutoksenhakutuomioistuimen kannalta väliaikaisen kiellon määrääminen olisi ajateltavissa ennen muuta tilanteessa, jossa kärjäoikeus on hylännyt yhdistyksen lakkauttamista tarkoittaneen kanteen, ja kantaja on valittanut hovioikeuteen vaatien samalla väliaikaisen toimintakiellon määräämistä.

Kärjäoikeus on julistanut rekisteröimättömän yhdistyksen PVL:n lakkauteksi. Voimassa olevaa yhdistyslakia säädettäessä lainsäätäjä on tehnyt sen edellä selostetun ratkaisun, ettei lain 45 §:ää sovelleta rekisteröimättömiin yhdistyksiin. Tästä seuraa se, että kärjäoikeuden lainvoimaa vailla oleva päätös yhdistyksen lakkauttamisesta on jäänyt yhdistyksen toiminnan heti lopettamisen osalta vaikutuksettomaksi. Vaikka yhdistyslain 44 §:n sanamuodon nojalla hovioikeus voisi määrätä rekisteröimättömän yhdistyksen PVL:n väliaikaiseen toimintakieltoon, tällaisen kiellon määrääminen olisi lain 59 §:n 3 momentti huomioon ottaen niin ikään tosiasiallisesti vaikutukseton. Väliaikaisen toimintakiellon määrääminen nyt kysymyksessä olevassa tilanteessa ei muutoinkaan ole lain 44 §:n edellä todetun tarkoituksen mukainen.

Edellä mainituista syistä hovioikeus päättyy päätöslauselmasta ilmenevään lopputulokseen.

Päätöslauselma

Vaatus Pohjoismainen vastarintaliike -nimisen rekisteröimättömän yhdistyksen määräämisestä väliaikaiseen toimintakieltoon hylätään.

Oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta lausutaan pääasian ratkaisun yhteydessä.

Muutoksenhaku

Tähän ratkaisuun ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Yhdistyslaki 44 § 3 momentti

Turun hovioikeuden puolesta

Lainkäyttöneuvos Eeva Hurme

Asia on ratkaistu esittelystä.

hovioikeudenneuvos Leena Virtanen-Salonen
hovioikeudenneuvos Juha Laaksonen
hovioikeudenneuvos Kari Lahdenperä

hovioikeuden esittelijä Emmi Koiranen

Ratkaisu on yksimielinen.